

Opracowała:

Alicja Guła

konsultant ds. wychowania przedszkolnego

Warmińsko-Mazurski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli w Elblągu

KUFEREK TAJEMNIC

Przykładowe sposoby realizacji zadań pozwalających kształtować wybrane umiejętności podstawy programowej wychowania przedszkolnego

(Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. (Dz. U. z dnia 15 stycznia 2009 r. Nr 4, poz. 17)

Opowiadanie RYSUNEK

Podstawa programowa	Przykładowe umiejętności szczegółowe
1. Kształtowanie umiejętności społecznych dzieci: porozumiewanie się z dorosłymi i dziećmi, zgodne funkcjonowanie w zabawie i w sytuacjach zadaniowych. Wymagania:	
1) obdarza uwagą dzieci i dorosłych, aby rozumieć to, co mówią i czego oczekują; grzecznie zwraca się do innych w domu, w przedszkolu, na ulicy;	<ul style="list-style-type: none">• zna i stara się stosować zasady kulturalnego zwracania się do innych• stara się stosować formy grzecznościowe (przeproszenie, podziękowanie, uprzejme zapytanie)• stara się właściwie zinterpretować przekaz niewerbalny• kontroluje i analizuje własny przekaz niewerbalny• odczytuje intencje wyrażone mimiką (skupienie uwagi na twarzy)
2) przestrzega reguł obowiązujących w społeczności dziecięcej (stara się współdziałać w zabawach i w sytuacjach zadaniowych) oraz w świecie dorosłych;	<ul style="list-style-type: none">• dostrzega, że jest współodpowiedzialny za dobrą atmosferę• podejmuje próby wspólnego rozwiązywania problemu• stara się porządkować przestrzeń wokół siebie• przestrzega prawa innych do zabawy
3) w miarę samodzielnie radzi sobie w sytuacjach życiowych i próbuje przewidywać skutki swoich zachowań;	<ul style="list-style-type: none">• dostrzega konsekwencje braku odpowiedzialności w postępowaniu swoim i innych (bałagan i jego konsekwencje)• rozpoznaje emocje innej osoby poprzez obserwację gestów i wyrazów twarzy• podejmuje próby radzenia sobie w trudnych sytuacjach (np. zgubienia wartościowej rzeczy)
Podstawa programowa	Przykładowe umiejętności szczegółowe
2. Kształtowanie czynności samoobsługowych, nawyków higienicznych i kulturalnych. Wdrażanie dzieci do utrzymywania ład i porządku Wymagania:	
4) samodzielnie ubiera się i rozbiera, dba o osobiste rzeczy i nie naraża ich na zgubienie lub kradzież;	<ul style="list-style-type: none">• dostrzega związek między bałaganem i związanymi z nim stratami• rozumie, że przez nieład w swoim otoczeniu naraża się na nieprzyjemne uczucia (wstyd, zażenowanie, złość, poczucie straty...)
5) utrzymuje porządek w swoim otoczeniu.	<ul style="list-style-type: none">• przygotowuje i porządkuje miejsce zabawy i pracy w przedszkolu• stara się utrzymać porządek w teczce z kartami pracy• czuje się współodpowiedzialny za estetykę sali
Podstawa programowa	Przykładowe umiejętności szczegółowe
3. Wspomaganie rozwoju mowy dzieci. Wymagania:	

<p>1) zwraca się bezpośrednio do rozmówcy, stara się mówić poprawnie pod względem artykulacyjnym, gramatycznym, fleksyjnym i składniowym;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • w rozmowie zwraca się bezpośrednio do rozmówcy • mówi patrząc w oczy • w logiczny sposób przedstawia (układa na <i>gałęzi logicznej</i>) przebieg wydarzeń • zadaje pytania w celu uporządkowania treści lub lepszego zrozumienia historii (opowiadania) • obdarza uwagą inne osoby wypowiadające się
<p>2) mówi płynnie, niezbyt głośno, dostosowując ton głosu do sytuacji;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • z pomocą rekwizytów (elementy <i>gałęzi logicznej</i>) odtwarza treść opowiadania • spontanicznie formułuje dłuższą, spójną wypowiedź na wybrany temat • wykazuje się aktywnością werbalną w różnych sytuacjach społecznych • eksperymentuje z głosem; potrafi mówić szeptem i głośno w zależności od sytuacji • formułuje wypowiedzi (zakazy, nakazy, pytania, prośby) • stosuje zróżnicowaną intonację -naśladuje głosy bohaterów opowiadania
<p>3) uważnie słucha, pyta o niezrozumiałe fakty i formułuje dłuższe wypowiedzi o ważnych sprawach;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • słucha wypowiedzi innych bez przerywania im • utrzymuje kontakt słuchowy i wzrokowy z osobą mówiącą • stara się odróżnić żądania od potrzeb (<i>chmurka</i>) • stara się precyzować cele i dążenia (ambitny cel - pozytywny cel) • uważnie słucha opowiadania • odpowiada na pytania bezpośrednio związane z wysłuchanym tekstem
<p>4) w zrozumiały sposób mówi o swoich potrzebach i decyzjach.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • próbuje używać argumentów przemawiających za podjęciem decyzji • szuka sposobów pomocy bohaterom opowiadania, którzy tego potrzebują • komunikuje własne potrzeby i decyzje w sposób zrozumiały dla innych
<p>Podstawa programowa 4. Wspieranie dzieci w rozwijaniu czynności intelektualnych, które stosują w poznawaniu i rozumieniu siebie i swojego otoczenia. Wymagania:</p>	<p>Przykładowe umiejętności szczegółowe</p>
<p>1) przewiduje, w miarę swoich możliwości, jakie będą skutki czynności manipulacyjnych na przedmiotach (wnioskowanie o wprowadzanych i obserwowanych zmianach);</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podczas czynności manipulacyjnych używa przedmiotów, które pomogą zrozumieć skutki działania, próbuje stosować zamienniki wizualne (np. emotikony, strzałki, elementy wizualne narzędzi TOC) • formułuje proste wnioski • planuje i przedstawia plan łączący czynność ze skutkiem • ustala jakie przeszkody utrudniają osiągnięcie ambitnego celu (zrobienie porządku w sali i we własnym pokoju)
<p>2) grupuje obiekty w sensowny sposób (klasyfikuje) i formułuje uogólnienia typu: to do tego pasuje, te obiekty są podobne, a te są inne;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • używa symboli do przedstawienia rzeczywistych przedmiotów • w prostych rysunkach i piktogramach rozpoznaje i nazywa przedmioty służące do pracy, podaje ich zastosowanie • ogląda i porównuje obiekty – dostrzega różnice i podobieństwa, wzrokowo ocenia wielkość • rozumie zależność opartą na logicznych powiązaniach, wyjaśnia wzajemne relacje, grupuje obiekty i uzasadnia dlaczego powinny być razem, dlaczego pasują do siebie
<p>3) stara się łączyć przyczynę ze skutkiem i próbuje przewidywać, co się może zdarzyć.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • układa historię obrazkową (zdjęcia do opowiadania) – podaje związki między obrazkami, ustala przebieg akcji • przewiduje niektóre skutki używając zwrotu ”jeżeli..., to..(np. Jeżeli będę mieć bałagan w pokoju, to...) – Karta nr 2, nr 3 • wie, które zmiany są odwracalne, a które nie, rozumienie konsekwencje nieodwracalności (np. zgubiony rysunek, zniszczony breloczek)

	<ul style="list-style-type: none"> • podaje skutki zachowań z własnego doświadczenia, próbuje analizować przyczyny • przewiduje niektóre prawdopodobne zdarzenia (podaje prawdopodobne zakończenie historii/ zdarzenia)
--	---

<p>Podstawa programowa 6. Wdrażanie dzieci do dbałości o bezpieczeństwo własne oraz innych. Wymagania:</p>	<p>Przykładowe umiejętności szczegółowe</p>
<p>5) próbuje samodzielnie i bezpiecznie organizować sobie czas wolny w przedszkolu i w domu; ma rozeznanie, gdzie można się bezpiecznie bawić, a gdzie nie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje zabawy dowolne z użyciem rekwizytów (emotikony, chmurki...), potrafi wprowadzać nowe, bezpieczne elementy uatrakcyjniające zabawę • dostrzega korzyść z przestrzegania reguł • bezpiecznie korzysta ze sprzętu (zgodnie z jego przeznaczeniem i zasadami bezpiecznego użytkowania)
<p>Podstawa programowa 7. Wychowanie przez sztukę – dziecko widzem i aktorem Wymagania:</p>	<p>Przykładowe umiejętności szczegółowe</p>
<p>2) odgrywa role w zabawach parateatralnych, posługując się mową, mimiką, gestem i ruchem; umie posługiwać się rekwizytami (np. maską).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje zespołowe zabawy tematyczne • gestem naśladuje znane czynności i odczytuje gesty innych (odczytuje zagadki) • przekazuje nastrój w sposób niewerbalny (robi smutną i wesołą minę), odgrywa scenę kłótni (<i>chmurka</i>) • posługuje się rekwizytami; (małe chmurki, emotikony), uczestniczy w ich przygotowaniu • podejmuje zabawy tematyczne związane z wysłuchanym i/lub obejrzanym tekstem (adekwatnie do sytuacji posługuje się intonacją głosu i gestem) odgrywa przypisane role

<p>Podstawa programowa 9. Wychowanie przez sztukę – różne formy plastyczne. Wymagania:</p>	<p>Przykładowe umiejętności szczegółowe</p>
<p>2) umie wypowiadać się w różnych technikach plastycznych i przy użyciu elementarnych środków wyrazu (takich jak kształt i barwa) w postaci prostych kompozycji i form konstrukcyjnych;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wykonuje ilustracje na temat własnych przeżyć pod wpływem opowiadania • tworzy własną kartę pracy wybraną techniką • tworzy ilustracje wtopione w sceny rodzajowe o określonej akcji (uzupełnia ilustracje do opowiadania) • planuje w rzędzie – perspektywa rzędowa • rysuje postać, uwzględniając zasadnicze elementy budowy ciała i ubioru tworzy kompozycje własne

<p>Podstawa programowa 13. Wspomaganie rozwoju intelektualnego dzieci wraz z edukacją matematyczną. Wymagania:</p>	<p>Przykładowe umiejętności szczegółowe</p>
<p>4) rozróżnia stronę lewą i prawą, określa kierunki i ustala położenie obiektów w stosunku do własnej osoby, a także w odniesieniu do innych obiektów;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • porozumiewa się, określając położenie przedmiotów, które znajdują się wokół dziecka • układa przedmioty wokół siebie zgodnie z poleceniem • określa położenie przedmiotów względem siebie • określa położenie przedmiotów/rekwizytów w przestrzeni: „na, pod, za, obok”

<p>Podstawa programowa 14. Kształtowanie gotowości do nauki czytania i pisania. Wymagania:</p>	<p>Przykładowe umiejętności szczegółowe</p>
<p>1) potrafi określić kierunki oraz miejsca na kartce papieru, rozumie polecenia typu: narysuj kółko w lewym górnym rogu kartki, narysuj szlaczek, zaczynając od lewej strony kartki;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje punkty na kartce leżącej na stole: tu jest góra, dół, lewy brzeg, prawy brzeg • rozumie polecenia typu: rysuj od tego miejsca, narysuj na dole, narysuj pomiędzy..., narysuj w lewym górnym rogu • układa elementy na kartce wg instrukcji • tworzy własne kompozycje szeregowe (książeczki)
<p>2) potrafi uważnie patrzeć (organizuje pole spostrzeżeń), aby rozpoznać i zapamiętać to, co jest przedstawione na obrazkach;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • oglądając obrazek rejestruje cechy przedmiotów i łączy je w całość • zauważa zmiany w układzie obrazków lub przedmiotów (<i>gałązka logiczna z 5 elementów</i>) • potrafi odnaleźć właściwy obrazek, zaczynając od różnych fragmentów opowiadania (karty KIEDY..., TO...) • dostrzega i opisuje istotne cechy przedmiotów • określa różnice i podobieństwa między przedmiotami, obrazkami lub układami (porównanie Kart nr 2 nr 3 (porządek/bałagan) swoich z kartami rodziców) • skupia uwagę przez na dłuższym działaniu • wskazuje brakujący element (zdjęcie, rysunek) i uzasadnia wybór
<p>3) dysponuje sprawnością rąk oraz koordynacją wzrokowo-ruchową potrzebną do rysowania, wycinania i nauki pisania;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • właściwie trzyma kredkę, ołówek, nożyczki... • samodzielnie wykonuje niektóre pomoce do zajęć (karty pracy, książeczki) • wycina i nakleja w określonym polu elementy, samodzielnie wykonuje karty pracy
<p>4) interesuje się czytaniem i pisaniem; jest gotowe do nauki czytania i pisania;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przy pomocy samodzielnie wykonanej karty pracy (KIEDY..., TO...) potrafi opowiedzieć historię od różnych jej fragmentów • oznacza przedmioty przy pomocy symboli • koduje informacje przedstawione na obrazku np. przy pomocy prostych piktogramów • śledzi wzrokiem tekst odkodowywany przez nauczycielkę (<i>uświadamianie dzieciom, że informacje zawarte np. w ilustracji można zakodować również przy pomocy liter</i>)
<p>5) słucha np. opowiadań, baśni i rozmawia o nich; interesuje się książkami;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • słucha uważnie i wskazuje właściwe zdjęcie lub rysunek odpowiadający treści opowiadania • wyodrębnia bohaterów opowiadania • wyodrębnia elementy opowiadania (np. ważne przedmioty) • wyszukuje ilustracji na określony temat
<p>6) układa krótkie zdania, dzieli zdania na wyrazy, dzieli wyrazy na sylaby; wyodrębnia głoski w słowach o prostej budowie fonetycznej;</p>	<ul style="list-style-type: none"> • krótkim zdaniem nadaje tytuł obrazkowi • dokonuje analizy i syntezy słuchowej prostych zdań (dzieli na wyrazy) • stara się rozpoznać proste napisy (<i>próbuję łączyć wygląd graficzny całego wyrazu z obrazkiem lub konkretem- czytanie globalne</i>)
<p>7) rozumie sens informacji podanych w formie uproszczonych rysunków oraz często stosowanych oznaczeń i symboli, np. w przedszkolu, na ulicy, na dworcu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • odkodowuje symbole/ piktogramy (np. wspólnie stworzoną <i>chmurkę</i>) • „odczytuje” rodzicom samodzielnie wykonane karty pracy • odczytuje symboliczne znaczenie niektórych emotikonów • koduje informacje przy pomocy gestu • odczytuje symbole dotyczące sytuacji zawartych w opowiadaniu